

Nr 196.

Av herrar **Jeppsson** och **Jönsson** i Fridhill, om skrivelse till
Kungl. Maj:t angående åtgärder för tryggande av potatis-
odlingen i riket.

Ingen av våra kulturväxter kan i betydelse för odling å magra jordar jämföras med potatis. Densammas förnöjsamhet gör, att den går väl till å alla fastmarksjordar med undantag för de styvare lerjordarna. Synnerligen värdefull är odlingen i landets södra delar med dess stora sand- och grusområden, där potatisodlingen omväxlar med odlingen av råg.

Inom jordbruket i Kristianstad och Blekinge län har potatisodlingen utvecklats så, att utöver vad som förbrukas i den direkta folknäringen och för foderändamål användes stora mängder potatis till brännvinsbränning och potatismjölstillverkning.

Som ett bevis för potatisodlingens utbredning i dessa trakter vilja vi anföra några siffror, vilka visa såväl odlingsarealens som skördens storlek jämförda med landets i sin helhet.

Så t. ex. beräknades hela landets potatisskörd under femårsperioden 1913—17 till i medeltal 1,828,749 ton, varav beräknades 312,754 ton i Kristianstads län och 141,133 ton i Blekinge län.

I arealinventeringen för år 1918 redovisas inom hela landet 169,488 hektar använda till potatisodling, varav 21,704 hektar inom Kristianstad län och 10,850 hektar inom Blekinge län. Av samma arealinventering framgår även, att i Kristianstads län potatisodlingen bedrevs å 8,67 procent av hela åkerarealen och i Blekinge län å 17,1 procent av den odlade jorden. Då däremot för landet i sin helhet potatisodlingen upptog endast 4,41 procent av den odlade jorden.

1918 års skördesiffror uppgiva storleken av hela landets potatisskörd till 1,935,840 ton därav i Kristianstads län 282,065 ton och i Blekinge län 116,008 ton eller tillsammans 398,073 ton, d. v. s. mer än 20 pro-

cent av hela landets potatisskörd producerades i dessa två län, av vilka dock det ena är till ytvidd Sveriges minsta län.

Av det anförda torde framgå, vilken oerhörd betydelse potatisodlingen har för dessa landsdelar. Och ej heller bör man underskatta den stora betydelse, som denna högt upptrivna potatisodling haft för hela vårt land och vår folknäring under de i livsmedelshänseende så svåra år, vilka vi nyss genomlevat. Då ha dessa trakter av sitt potatisöverskott levererat betydande mängder potatis till andra delar av vårt land, som varit i behov av detsamma. Före krisåren användes detta potatisöverskott, såsom ovan anförts, dels till brännvinsbränning och dels till potatismjölstillverkning. Så t. ex. användes under tillverkningsperioden 1913—14 (året närmast före kriget) 2,051,317 hektoliter (143,592 ton) potatis till brännvinsbränning, samtidigt som till potatismjölstillverkning användes årligen i medeltal cirka 1,200,000 hektoliter (84,000 ton) potatis. Det är således till brännvinsbränning och potatismjölstillverkning, som potatisodlarna i dessa sydsvenska bygder huvudsakligen kunnat få avsättning för sina potatisskördar. Ty det är att observera, att ungefär hälften av Sveriges brännvinstillverkning försiggår i Kristianstad län. Och den ojämförligt största delen av Sveriges hela potatismjölstillverkning äger rum i Kristianstads och Blekinge län.

Under krisårens bränningsförbud och dess inskränkning i potatismjölstillverkningen har överskottet behöfts på andra håll i vårt land. Men den glädjande förbättring, som inträtt i livsmedelshänseende, har medfört en stark minskning i efterfrågan på matpotatis. Samtidigt som också de höga frakterna lägga stora hinder i vägen för transport av matpotatis ifrån södra Sverige och upp till Stockholm eller Norrland.

Följden av detta har blivit, att mången potatisodlare helt plötsligt funnit sig i den föga angenäma situationen att knappast kunna bliva av med sin i produktionshänseende dyra skörd. Men det är ej endast för närvarande, som potatisodlaren har anledning till bekymmer, utan även potatisodlingens framtid ter sig mörk. Ty på grund av kända förhållanden kan man tänka sig en minskad avsättning av potatissprit, och därmed blir också den framtida avsättningen av potatis till bränneriändamål synnerligen ringa. Och då nuvarande konsumtion av potatismjöl icke motsvarar produktionen, har man under normala förhållanden att räkna med ett betydligt överskott av potatismjöl, varför man ej med nu rådande förhållande kan påräkna någon ytterligare ökad avsättning av potatis till detta ändamål. Man kan därför befara, att det kommer att yppa sig stora svårigheter för att finna avsättning

för berörda trakters potatisöverskott. Men då man vet, att före kriget importerades till Stockholm och Norrland stora mängder utländsk potatis, förefaller det, som man torde kunna ordna så, att södra Sverige kunde fylla Stockholms och Norrlands behov av matpotatis och Sverige således i det hänseendet bliva självförsörjande. Även borde det kunna beredas ökad avsättning för potatismjöl och andra potatisprodukter och således finna avsättning för det potatisöverskott, som annars kommer att sakna avsättningsmöjligheter.

Vi förmoda visserligen, att de av Kungl. Maj:t tillkallade sulfitspritsakkunniga komma att något syssla med hithörande spörsmål. Men vi ha dock, inseende frågans oerhörda betydelse, velat påkalla riksdagens uppmärksamhet å densamma.

Med anledning av vad sålunda anförts, få vi hemställa,

att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t täcktes skyndsammast möjligt låta verkställa utredning angående åtgärders vidtagande för tryggande av potatisodlingen inom landet.

Stockholm den 21 januari 1920.

Ola Jeppsson.

Sven Jönsson.